

Universitätsbibliothek Paderborn

V. P. Gasparis Druzbicki, Societatis Jesu, Opera Omnia Ascetica

Aucta Duobus Opusculis De Effectibus, Fructu, Et Applicatione Sanctissimi
Missæ Sacrificii, Et De Sublimitate Perfectionis Religiosæ. Catalogum
Tractatum Asceticorum Omnium Vicina Post Dedicacionem Pagina
Indicabit

V. P. Gasparis Druzbicki, Societatis Jesu, Tractatus De Gratia Delectante Et
Vincente

Druzbicki, Kaspar

Ingolstadii, 1732

VD18 90066359

Caput VII. Gratia delectans datur ut Spiritus tristitiam extinguat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45367

tatis, in ejus, 'autem subinductio & præpositio
Castæ suavitatis & sanctæ Charitatis. Nam ut Au-
gustinus in Psalm. 9. ait. *Delectatio pernicioosa
quitur Cupiditatem: fructuosa Charitatem.*

C A P U T VII,

*Gratia Delectans datur ut Spiritus Tristi-
tiam extinguat.*

18.

AD alteram Gratia Delectantis causam accedo. alterumque ejus veluti officium, quod in animis nostris fungitur examino. Est autem hoc, Tristem Spiritum ab hominis animo amoliri. Sancti Augustini indubitata doctrina est duabus potissimum viis, seu portis, diabolo ad corda hominum ingredi solere, scilicet Amore & Timore, nam omne peccatum, omnique diaboli laqueus, in his duobus affectibus latet. semper enim, aut nobis demon proponit tanquam amanda concupiscendaque ea quæ non sunt amanda; aut tanquam timenda, ea quæ non sunt timenda: quorum alterutrum ubi a corde nostro obtinuerit, gregem illico turbatum peccatorum illuc introducit. Quocirca rectè Augustinus verba illa Apostoli. *Nolite locum diabolo*: ita interpretatur, ut dicat tunc nos cum dare diabolo quando aliquid vel amamus vel timemus: nihil timeamus, nihil amemus omnem locum diabolo portamque præclusimus. Sed de Amore & Cupiditate proximo Capitulo actum satis: Timorem nunc expendimus.

Hic enim est fons Tristitiæ, pater & originis mœroris. Num dum evenisse nobis id malum arbitramur, quod metuebamus tum tristamur,

lemus, irascimur, torquemur. Quâ affectione
 vix quidquam est in Animo nostro pestilentius:
 vix, ac ne vix quidem, est aliquid omni virtutum
 generi in nobis calamitosius & nocentius: adeo
 ut prorsus nesciam, an quidquam in vitâ legeque
 Christianâ & Spirituali æquè sit hominibus fu-
 giendum, ac Tristitiæ spiritus. Unde & Clima-
 cus: „*Quicumque lapsi sumus, ante omnia spiritui
 mæroris resistamus. Hic est venenum cordis, „
 præcipitatio & barathrum animi: tabes hominis „
 viventis, hostis fervoris sancti, exitium, noverca „
 Gratia, pabulum diaboli, lerna peccatorum, ace- „
 dia mater, hominis infernus, rabiei infernalis præ- „
 gustatio, adamantina diaboli catena, pondus, in „
 abisso miseriæ & furoris, hominem tenens & de- „
 primens.* Recte S. Chrysostomus l. 3. de Provi-
 dentia. Nullam diabolicam actionem poten-
 tiorē esse, ad nocendum, mæroris magnitudine.
 Salomon ait, *Spiritus tristis exsiccat ossa, cap. 81.*
 Nescio, an exprimere signantiùs malitiam mæ-
 roris potuerit. Non ait, debilitat carnem, vel
 exsiccat carnem, sed exsiccat ossa: scilicet nequi-
 tia non perstringit solam cutem, non solum pe-
 netrat carnem, non solos nervos venasque per-
 vadit, non solos affligit musculos, ad ima ossium
 ingreditur, depastis & consumptis in homine
 omnibus, etiam ipsas ossium medullas exedit,
 sicque omnem spem vigoris recuperandi adimit.
 Exhaustis autem exsiccatisque ossibus, quæ spes
 vitæ vegetationisque reliqua? Hoc facit Spiri-
 tus Tristis. Non tantum nihil boni est in ho-
 mine per tristitiam dejecto, sed neque spes boni
 est, verum sola remanet extrema calamitas, de-

B 3

spera-

112
 xi
 usca
 I
 V

speratio salutis, & tantum non infernalis infelicitas.

19.

Vide hominem tristitiæ Spiritu agitatum & occupatum: Nulla illi mens, nulla ratio recta, nullum aut habet aut admittit sanctum consilium, non ille amore, non timore regitur; si amabilem objicias vel ipsum Deum, contemnit; si inferni ipsas ostentes pœnas, præceps & ultro se illis devovet. non potens iræ, non desperationis, non audaciæ; furit, odit, ringitur, rabie insanit, stupescit; Nulla in re gustum capit & habet, nisi, si fortè socium & incentorem tristitiæ invenerit; nullum illi beneficium magnum, nullus estimandus amicus, nulla levis & contemnenda injuria. Hoc malum tantò intimius occupat, tantò fortius tenet, tantò promptius citiusque invadit hominem, quantò magis quis se illi quandoque permiserit. Videas tales quandoque nullâ causâ habitâ, solâ tantùm causæ suspitione, imò & absque suspitione ullâ, hoc malo corripit & agitari. Hominibus, huic malo obnoxiiis & occupari solitis, nihil promptius ad Contumelias, ad blasphemias, ad impuras cogitationes, ad desperabundas, ad projectè audaces resolutiones; talibus nihili, est repugnare superiori, contemnere parem, convitari inferiorem, innocentem appetere, parcere nulli, minas & furores vomere, vocationis, obligationis, honestatis omnia repagula rumpere & calcare, Audent etiam tales Deum ubique culpate, & suæ miseriæ vel nequitix causam in Deum conjicere; illum sui oblitum, rerum suarum ignarum, ingratum suorum erga se obsequiorum, cupidum sui sanguinis, & peccatorum & calamitatum,

cogi-

cogitare, imò & dicere non verentur. Tanta est vis mæroris ad animum admitti. Ex his vero quis non videt quanta hæc pestis sit animi, honestatis, virtutis, vitæ denique Spiritualis. quanto animi conatu & cautelâ vel excuti, vel averti, arcerique debeat à corde?

Tanti mali origo plerumque à natura est, sive à naturali hominis temperamento. Dum enim quis atrabile abundat & humore, ut vocant, Melancholico, is connaturaliter nisi ratione rectâ & Gratiâ divinâ sese frenaverit, in hanc Mœstitiæ affectionem pronus & effusus esse solet, maxime ubi insuper vel flavabili cholericôq; humore vel pituitâ (quo pejus est nihil) abundare eundem contigerit. Istiusmodi namque temperamento præditus homo, cogitabundus, & altè introrsus meditabundus esse solet, taciturnus, aliorum (nisi fortè paucorum qui ad mentem loquantur) colloquia fugitans, suspicax, murmurator. amarus, omnium in se oculos defixos esse, ab omnibus se notari & culpari, omnibus odiosum se esse putat. Nemo illi non gravis est, cumque ipse omnibus meritò debeat esse gravissimus, existimat tamen se innocentissimum inter omnes vivere, nulli datâ occasione molestiæ. Huic naturæ, ubi usus etiam consuetudoque, sive habitus mærendi accesserit, incurabilis morbus est.

Irritari autem hæc miseria affolet præcipuè, quotiescunque aliquid contra voluntatem, contra spem & propositum, contra iudicium decretumque evenerit.

Isti malo remedium aliud non est usquam, quàm in ipsomet qui illo affectus est: ut primùm quidem hunc esse morbum, eo se laborare,

B 4

agno-

20.

21.

agnoscat; illumque in semetipso abhorreat. Multi enim ab hoc malo non sanantur, quia illud non morbum, sed sanitatem putant. Alterum est, ut suo iudicio nunquam fidat, sed in omnibus etiam minutis, etiam suo iudicio sibi evidentissimis rebus, alterius opinioni potius cedat, quam suam nitatur. Post hæc, opus est, ut sese non multum amet, suasque res non magni prorsus æstimet, non famam, non voluntatem, non vitam: hoc ubi habuerit, næ ille facilè ansam mæroris inventurus est. Præterea fugiat solitudines, fugiat amara colloquia, & amaros collocutores, pestes istas animi sui, quos evitare, quos si repellere scit, & solet, non ita pronum ipsi est Tristitiâ demergi. Et quia durum est tacere cum doleas, difficile conceptum animo dolorem non effundere; licet ergo ut effundas, imò & volo quamprimum ut effundas: sed ei quem animæ tuæ Patrem, ducem, Magistrumque sortitus es. Huic te tuæque effunde omnia: sed cave ne illum ipsum putes & habeas, cui mali causam attribuas; hanc primum de illo depone opinionem, quod si non potes deponere, apud illum tamen tu deponetam tristitiam, sorbeat quod affudit: reperies non rarò (dicam semper) errasse te, & meris tantum suspicionibus, umbrisque laborasse, ignarum veni iudicem superioris tui, damnatorem innocentis. Quod si revera nocens ille ipse fuerit, atque in te peccaverit, tu tamen prout debes illum amare vel odientem, crede decipienti, vince in bono malum, & si non fecerit illum tibi tua sinceritas subjectioque amiciosem, attamen te tibi reddet quietiorem, reddet meliorem superiori, reddet Gratiorem Deo, reddet victorem diaboli.

Nihil tamen aquæ radicibus malum tristitiæ ab animo detergit, atque lætitia ipsa & delectatio. Si usquam verum est, Contraria contrariis curari: hîc certe vidimus non raro homines acerbissimis oppressos mæroribus, incapaces omnis remedi, nullis rationibus Sapientum, nullis sacris commentationibus, nullis convictionibus superabiles, unicâ lepidâ narratiunculâ, unicâ exercitatione ludicrâ, festivo joco uno, rediisse ad amœnitatem, ad pacem, ad sanitatem: Verum hoc industriæ genus admodum rarum est apud Animarum Pastores, apud Spiritus Magistros, apud Christianæ vitæ Duces, facilius apud Medicos, apud Politicos amicos repereris. Existimant nempe isti, qui juxta Apostolum *Spirituales* sunt, gravitatem disciplinæ Christianæ minus decere istius modi amœnitatem & affabilitatem; quasi verò etiam non istæ Virtutes sint, non etiam Christianum deceant. Non judicant isti, quod sæpè corda, quæ frangendo curare laborant frustra, melius flectendo leniter curassent: & quæ laniano magis exulcerant: mulcendo facile mitigassent: & quæ austeritate, importunâ, nimiâ, & non secundum scientiam exactâ disciplinâ perdunt; hac mansuetudine in tempore usurpatâ lucrati fuissent sibi, communitati, & Christo. Sunt enim non raro homines, quibus, si, dum furunt & insaniunt, paulisper cesseris, indulseris, eosque (ut ajunt) patienter toleraveris: ubi deferbuerint, illicò ipsi sibi succenseant, ultrò se accensent, ultrò pœnas deposcant, omnemque pœnam quam injunxeris leviolem erratis suis putent. Hos ex arte tractare scire, planè sapientis est Animarum Magistri, sic equis dum sæviunt blandimur

B 5

dimur

112
xi
1500
: I
V

dimur, cedimus, adulamur; mansuefactis autem & mitigatis insidemus & insultamus. Delectatio igitur & aliquantula suavitatis indulgentia, maroris malum ab animo arcet & pellit.

23.

Ea propter Sapientissimus Deus gratia suae, quâ sine, vita Spiritualis nullo modo vivitur, ad reliquas proprietates adjunxit delectationem, ut videlicet omnis per eam amaritudo, omnis horror, omnis tristitiæ nubes ab animo depellatur. Inde vulgò dicitur *suaviter equitare quem Gratia Dei portat*. Et certe, quomodo Gratia esset gratia, si esset ingrata; esset vero, si esset amara, insuavis, turbulenta. Sed absit ut talem dicamus. A suavitatum voluptatumque omnium mari dimanat gratia, ideo non potest non esse voluptuosissima. Nec immerito, Deus enim supernaturalibus donis suis, non evertit naturalia sed perficit; non tollit sed commutat, & ordinem ad altiorem sublevat. Cum igitur naturæ nostræ innatum sit, suavem appetere in omnibus vitam, in actionibusque singulis venari voluptatem: hoc ipsum Deus in supernaturali ordine, non tantum non imperat tolli, sed potius etiam jubet ad altiorem ordinem dirigi, & supereminentiore dulcedine condiri atque ex genere naturalium, inter supernaturales transferri. Quod dum plerique ignorant, ideò vitam supernaturalem, plusquam horridam & agrestem putant. Existimant enim, sese, ut primum ad supernaturalem vitam animum applicare voluerint, illico omni naturæ delectationi, omni suavitati & amœnitati Ingenii animique abrenuntiare debere, quod longe aliter est ac putant. Amœnitas Naturæ, hilaritas ingenii, non vitium est, sed ingens Dei bonum: quod-

quod qui fortitus est, *animam bonam* (pro quâ Salomon merito Deo Gratias agit) *fortitus est*. hoc non tantum non est deponendum quando ad serviendum Deo acceditur, verum etiam quam maxime est conservandum; *hilarem namque datorem diligit Deus*: quomodo autem se, aut sua, hilariter dabit Deo, qui hilaris non est in seipso. Fateor, quod vitiosum, ineptum, inordinatum, rationi repugnans est, id tollendum esse in vitâ spirituali: Sed hoc non sola Spiritualis supernaturalisque Christiana lex vult, verum & Naturalis recta ratio præscribit. Non etiam nego, cum Virtute, cumque præclarâ sui victoriâ fieri, quod etiam licitæ & honestæ animi naturales voluptates à corpore & animo quandoque relegantur, ad exemplum Christi, ad Imitationem Sanctorum, ad expiandas præteritæ vitæ noxas, ad augenda spontaneis afflictionibus merita gratiæ & gloriæ. Sed aliud est quod licitè & meritoriè agitur, aliud quod necessariò Vita Spiritualis requirit.

Harum delectationum honestarum naturalium, vita Supernaturalis ablegationem non imperat, sed earum in supernaturalem finem directionem requirit, alioquin *de mundo*, ut ait Apostolus, *exeundum erat omnibus, supernaturalem vitam viventibus*: & omnis prorsus hujus temporalis vitæ conditio exuenda, nec manducandum, nec bibendum, nec quiescendum, nec ullum omninò naturalis vitæ opus exequendum. Quis enim ubi cibum sumit, aut potum, non se recreari sentit? quis somno non relevatur? quis post iter sedendi quietem non experitur? Hæc omnia delectationes sunt naturales & corporeæ; nec potest sine his hæc vita duci, neque tamen his nos vult

24.

1. Cor. 5.

vult carere supernaturalis vivendi professio, sed tantum ista sibi subordinari, & in tantum usurpari, in quantum ipsius profectibus utile est, imperat. Neque amplius severiusve est supernaturalis vitæ in Naturalem Dominium, quod dum passim ignoratur, passim etiam maximo multorum detrimento secus quàm deberet, de Vita Spirituali & supernaturali judicatur: & cruditas quædam crudelitasque in naturam Deo affingitur. Quædè re quia satis copiosè alibi dixi: nunc me ad Gratiam Delectantem revoco, eamque, ut jam sæpius dixi, ideò divinitùs hominibus affundè asserto, ut tristis Spiritus, ab animis eorum, dum in Dei servitio occupantur, quam longissimè arceatur: quod quibus viis & modis Gratia exequatur, sequenti capite, quoniam hoc longius extrevit, indicabo.

CAPUT VIII.

Qua ratione fiat ut Gratia Divina Delectationes in animo, ablegatis Tristitiis experiamur?

25. **A**D hoc pertractandum, evocat me, tum præcedenti Capite inchoata materies, tum quotidiana multorum Spiritualem vitam viventium, supernaturalemque perfectionem inquirentium confessio, ne dicam querela. Fatentur enim passim multi, se in Vitæ Spirituales consecratione, molestiæ multum, pugnae & luctæ interioris multum, sollicitudinis etiam timorisque, quin & tristitiæ multum perpetuò exhaurire: delectationes verò & suavitates & gustus, & delicias unctionesque Spiritùs, quamvis tantopere